

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia czerwca 2010 r.

**Pan
Ryszard Maciejczyk
Starosta Powiatu Włoszczowskiego**

LKI-410-24-2/2009
P/09/158

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Starostwie Powiatowym we Włoszczowie (Starostwo), w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych, ustalania i egzekwowania opłat z tego tytułu w latach 2007-2009 (I półrocze) oraz załatwiania skargi dotyczącej nielegalnego wydobycia takich kopalin.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 maja 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Starosty Powiatu Włoszczowskiego (Starosta) w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia prawidłowe postępowanie Starosty przy wydawaniu koncesji na eksploatację złóż kopalin pospolitych, a także przy wyjaśnianiu skargi dotyczącej nielegalnego wydobycia piasku na terenie powiatu włoszczowskiego.

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość polegała na nieutworzeniu w strukturze organizacyjnej Starostwa stanowiska geologa powiatowego.

1. W latach 2007-2009 (I półrocze) na terenie powiatu włoszczowskiego eksploatowane były, na podstawie koncesji wydanych przez Starostę w latach 2004 - 2005, trzy złoża piasku: „Żeliszawice” – przez Grupę Prefabet S.A., „Czarnca II” – przez Zakład Produkcyjno-Usługowy „MAR-BET” (koncesja udzielona Spółdzielni Pracy IMIZOL i przeniesiona decyzją z 29 kwietnia 2004 r. na rzecz zakładu „MAR-BET”) oraz „Jeziorna Góra” – przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Justyna Koza.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

W trakcie prowadzenia wszystkich trzech postępowań o udzielenie koncesji Starosta zachował, wymagany art. 16 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze² (Pgg), wymóg uzgodnienia koncesji z dyrektorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach oraz zaopiniowania ich przez wojewodę świętokrzyskiego³.

Pomimo niezajęcia stanowiska przez burmistrza gminy Włoszczowa (złóże „Czarnca II”) oraz wójta gminy Secemin (złóże „Żeliszawice”), do których zwrócono się o uzgodnienie koncesji w trybie art. 16 ust. 5 Pgg, Starosta we własnym zakresie dokonał ustaleń, co do zgodności z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obu ww. gmin, planowanych obszarów i terenów górniczych.

2. Starostwo na bieżąco monitorowało terminowość uiszczania opłat eksploatacyjnych przez przedsiębiorców eksploatujących kopaliny oraz składania informacji zawierającej dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, złoża, rodzaju, ilości wydobytej w kwartale kopaliny, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty i nazwy gminy. Zgodnie z art. 84 ust. 9 Pgg, opłaty eksploatacyjne wnosi się w terminie jednego miesiąca po upływie każdego kwartału; w tym samym terminie przedstawia się organowi koncesyjnemu ww. informacje. W jednym przypadku stwierdzono nieterminowe wniesienie opłaty eksploatacyjnej (ZPU „MAR-BET” – za I kwartał 2009 r.), natomiast przekroczenia terminu na złożenie ww. informacji, wynoszące od 2 do 7 dni, dotyczyły II i IV kwartału 2007 r. (PPH Justyna Koza), I, III i IV kwartału 2008 r. (Grupa PREFABET, PPH Justyna Koza) oraz I i II kwartału 2009 r. (wszyscy trzech ww. przedsiębiorcy). Starostwo reagowało na opóźnienia w składaniu informacji bądź wnoszenia opłat eksploatacyjnych, kierując do przedsiębiorców eksploatujących złoża piasku pisma przypominające o obowiązku wnoszenia opłat i składanych informacji w terminie wynikającym z przepisów Pgg oraz o zasadach ich wnoszenia. Każdorazowo przedsiębiorcy byli również informowani o zmianie wskaźnika, na podstawie którego wyliczano wysokość opłaty eksploatacyjnej.

3. Za pośrednictwem NIK Delegatury w Kielcach Starostwo otrzymało we wrześniu 2007 r. skargę mieszkańca powiatu włoszczowskiego, informującą o funkcjonowaniu nielegalnych wyrobisk piasku i kamienia na terenie powiatu włoszczowskiego. Do pisma załączone zostały fotografie ilustrujące miejsca nielegalnego pozyskiwania piasku. Żadne ze zdjęć nie zostało opisane przez autora pisma, a w jego treści nie wskazano, w jakich miejscowościach i w jakich gminach znajdują się sfotografowane nielegalne wyrobiska.

Pracownicy Starostwa podjęli działania mające na celu zlokalizowanie wyrobisk uwidoczniionych na załączonej do pisma dokumentacji fotograficznej. Wyrobiska znajdowały się w miejscowościach Wojciechów, Stojewsko, Krasocin, Ludynia, Dąbie i Wola Wiśniowa. Ustalono właścicieli wszystkich działek, na których znajdowały się nielegalne wyrobiska. We wszystkich przypadkach Pan Starosta wszczął postępowanie mające ustalić okoliczności i osoby odpowiedzialne za nielegalny pobór piasku. Właściciele działek zostali zobowiązani

² Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.

³ Zgodnie z art. 8 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U.05.175.1462), z dniem 1 stycznia 2006 r. obowiązek zaopiniowania wniosku o wydanie koncesji spoczywa na właściwym marszałku województwa.

do przeprowadzenia rekultywacji nielegalnych wyrobisk, a wywiązywanie się z nałożonych obowiązków zostało sprawdzone przez pracowników Starostwa.

W przypadku wyrobiska zlokalizowanego w miejscowości Wojciechów na działce nr 269/2 (wskazanego w skardze), Starosta wszczął w 2006 r. z urzędu postępowanie w sprawie prowadzenia wydobywania piasku bez wymaganej koncesji. Z uwagi na brak dowodów pozwalających na jednoznaczne stwierdzenie faktu eksploatacji piasku przez właścicieli działki postępowanie zostało umorzone, natomiast właściciele zostali zobowiązani do przeprowadzenia rekultywacji i zalesienia działki. Nałożone obowiązki zostały zrealizowane wiosną 2007 r., a przeprowadzone w trakcie kontroli NIK oględziny potwierdziły fakt zalesienia działki.

W wyniku przeprowadzonych w trakcie kontroli oględzin, stwierdzono, że nielegalny pobór piasku prowadzony jest w trzech wyrobiskach: w miejscowości Stojewsko na działce nr 200, w Ludyni na działce nr 181 i w Woli Wiśniowej na działce nr 66. Wszystkie trzy wymienione nielegalne wyrobiska znajdują się w odludnym terenie, otoczone ostępami leśnymi, co sprzyja nielegalnej działalności wydobywczej, a wydobywanie odbywa się bez wiedzy właścicieli działek.

Po stwierdzeniu ww. nielegalnego wydobywania piasku, Pan Starosta niezwłocznie wezwał pisemnie właścicieli działek do skutecznego zabezpieczenia wyrobisk, dokonania ich rekultywacji i powiadomienia Starostwa o podjętych działaniach.

4. W strukturze organizacyjnej Starostwa nie przewidziano stanowiska geologa powiatowego. Pan Starosta wyjaśnił, że nie uczyniono tego ze względu (...) *na małą ilość spraw z zakresu geologii pozostającej w kompetencji starosty. (...) Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁴, dla samodzielnego stanowiska geologa powiatowego określone jest wysokie uposażenie – porównywalne z uposażeniem kierownika wydziału (minimalne wynagrodzenie za pracę wg kategorii XV). W związku z powyższym zatrudnienie geologa na takich warunkach byłoby zbyt dużym obciążeniem dla budżetu powiatu.*

Zgodnie z art. 101 pkt 3 ustawy Pgg organem administracji geologicznej jest starosta działający przy pomocy geologa powiatowego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) poinformowanie o efektach działań podjętych przez Pana Starostę wobec właścicieli działek, na terenie których znajdują się nielegalne wyrobiska wydobywania piasku, w zakresie ich zabezpieczenia i rekultywacji;
- 2) utworzenie w strukturze organizacyjnej Starostwa stanowiska geologa powiatowego, zgodnie z art. 101 pkt 3 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag

⁴ Dz. U. Nr 50, poz. 398.

i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Staroście prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.